

003673

Innberetning v/ Heid Gjøstein Resi 7/9-82

Innberetningsdato

Klungesøyr	gnr. 54	bnr.	fk.nr.
gardsnavn			

Herøy	Møre og Romsdal
kommune	fylke

Tjørnvåg Samvirkeleg	6070 Tjørnvåg
eier/bruker	postnummer/adresse

Innberetning om arkeologisk undersøkelse av en haug ved Tjørnvåg Samvirkeleg på Klungesøyr, gnr.54, Herøy kommune, Møre og Romsdal.

Bakgrunn for undersøkelsen

I brev til Historisk museum av 24/8-80 og i muntlig samtale med Bjørn Myhre den 1/9-80 opplyste Ivar Klungesøyr, adr.6070 Tjørnvåg, at det inntil 1877 lå en liten gravrøys på Klungesøyr, gnr.54, brnr.2. Røysa ble bortkjørt av lærer Petter Olsen i 1877, og ved den anledning framkom funnene B 3184 a-c. Røysa var hittil feilaktig registrert av Historisk museum under gården Tjørnvåg, gnr.53, brnr.1. Nå går riksveien rett over stedet. Som svar på forespørsler om området nær gravrøysa fremdeles er fredet (i brev av 5/1-81 fra Paula Klungesøyr-Runde, adr.6070 Tjørnvåg, og i brev av 17/2-81 fra Johan Nærø, adr.6094 Leinøy), opplyste Bjørn Myhre (i brev av 29/1-81 og 26/2-81) at Lov om kulturminner ikke verner steder der det ikke lenger finnes rester av fornminner. I brev til museet av 21/4 og 16/6-81 hevdet Johan Nærø at det nok har vært mer enn én grav på stedet og at gravplassen var synlig. Ved en befaring som Petter Dyrkorn, adr.6294 Fjørtoft, foretok på vegne av Historisk museum til Klungesøyr den 30/6-81, påviste han en mulig gravhaug ca. 5,5m syd for planlagt forretningstomt for Tjørnvåg Samvirkeleg. I brev til museet fra Johan Nærø av 28/7-81 opplyses det bl.a. at det ved de innledende anleggsarbeider for Tjørnvåg Samvirkelags bygg ble funnet trekull i jorda.

Etter søknad av 10/7-81 fra Tjørnvåg Samvirkelag ved styreformannen Harald Driveklepp, adr.6070 Tjørnvåg, friga Historisk museum if.brev av 29/7-81 den registrerte gravhaugen etter arkeologisk utgravning. I et brev av 23/12-81 til museet fra Johan Nærø gjør denne oppmerksom på at det etter kristendommens innføring skal være gravlagt en katolsk prest på Klungsøyra og i det 16. århundre en protestant. Presten skal seiere være flyttet til viet jord.

Under utgravningen fikk vi muntlig informasjon fra Ivar Klungsøyra om at en av de gravlagte het Jens Rasmussen Ålborg. Hans levninger skulle være flyttet til Ulstein kirkegård.

2.Beskrivelse av haugen før utgravning

På en terrasse ca.4m o.h. og 10-12m NV for Klungsøyrelvas utløp lå en tilnærmet ovalt formet, jordblandet steinhaug. En forsenkning med diam.ca.0,8m og dybde inntil 0,2m tegnet seg nær midten av haugen i dens NV-lige kvadrant. Hagens mål: NNØ-SSV ca.5m, ØSØ-VSV ca.3,5m, st.h.ca.0,7m. Haugen var bevokst med gras og lave busker. Området nær haugen har inntil nylig vært brukt som beite. En eldre informant opplyste at området umiddelbar S for haugen tidligere var dyrket.

Ved utgravningens begynnelse var haugen omgitt av utfylt masse til vei og parkeringsplass for Tjørnvåg samvirkelag i N og V, av en grøft til en lysmast i Ø og av tre store oljetanker i S (konf.plan 1).

3.Utgravningen: Finansiering, tidsrom, deltakelse, gjennomføring

3.1 Finansiering: Undersøkelsen ble i samsvar med Lov om kulturminner §10 finansiert av tiltakshaveren Tjørnvåg samvirkelag.

3.2 Tidsrom: Utgravningen foregikk i tiden 7 - 14 /6-82.

3.3 Gravningsdeltakere: Frede Farsund, Synnøve Nord og Heid Gjøstein Resi (leder). Dessuten volonterte Solbjørg Tjørnvåg i dagene 8-10/6.

3.4 Utgravningens gjennomføring: Etter innledende fotografering og fjerning av vegetasjon på haugen ble det opprettet et N-S orientert

koordinatsystem med x-aksen stigende mot Ø og y-aksen mot N. Som fixpunkt for nivellering av relativ høyde ble valgt et punkt på den støpte rampen foran Tjørnvåg Samvirkelags dør for vareinntak. Haugens overflate ble først nivellert (plan 1). Deretter ble NØ-kvadranten avtorvet. Det kom fram en uregelmessig røys av stein av ujevn form og størrelse. Steinenes diam.: 5-60cm. Røysas overflate i NØ-kvadrante ble rensset, fotografert, tegnet og nivellert (plan 2). Tilsvarende arbeid ble deretter utført for SØ-kvadranten. Ved den påfølgende lagvise nedgravning av haugens Ø-del viste det seg at jorda på enkelte steder var særs trekkullholdig og det ble tatt 4 kullprøver av spesielt store kullkonsentrasjoner på forskjellige nivå i haugen (plan 3, funnliste). Det framkom ellers ingen funn. På et nivå ca.90cm under haugens høyeste punkt langs N-S-profilen mente vi å være kommet ned på naturlig undergrunn/aur og avsluttet gravningen med håndkraft. N-S-profilen ble deretter fotografert. Fordi overgangen til aur var noe uklartmarkert p.g.a. steinmengden i undergrunnen, fikk vi for sikkerhets skyld hjelp av gravemaskin til å undersøke dette området ytterligere. Undersøkelsen bekreftet at vi var kommet ned i naturlig elvebakke. Haugens V-del ble deretter lagvis nedgravet ved hjelp av gravemaskin. Det ble ikke gjort ytterligere funn.

4 Sammenfatning. Undersøkelsen viste at haugen var kunstig oppbygd, ettersom den steinblandete haugfyllen var iblandet kullholdig jord på forskjellige nivå. Det var imidlertid intet som tydet på at haugen var noe gravminne. Den tilsynelatende tilfeldige opphopningen av stein av forskjellig form og størrelse sammen med kullholdig jord kan snarere tyde på at haugen var en rydningsrøys. Ved undersøkelsen kom det ikke fram noen arkeologisk daterbare funn.

Heid Gjøstein Resi
Heid Gjøstein Resi
Bergen, 4/9-82

Vedlegg: Planliste, 3 plantegninger, funnliste, fotoliste, gravningsdagbok.

Planliste

Plan 1: Overflatenivellement av haugen før utgravning.

Plan 2: Haugen etter avtorving og opprenskning.

Plan 3: Funnplan.

Funnliste

Funn nr.	Funnbeskrivelse	Posisjon	Niv.	Plan- tegning
Nr.1 (B 13376a)	Kullprøve fra kullkonsentra- sjon i haugfyl- len (60cm i diam.)	51,08-51,78x/ 60 -60,58y	92-100	3
Nr.2 (B 13376b)	Ditto (30cm i diam.)	51,64-51,95x/ 61,15-61,46y	83	3
Nr.3 (B 13376c)	Ditto (30cm i diam.)	50,50-50,90x/ 59,76-60,12y	51	3
Nr.4 (B 13376d)	Ditto (55cm i diam.)	50,15-50,75x/ 58,70-59,20y	57	3

Fotoliste

Dato	Film/opptak	Motiv	Retning mot	Tid/Blender	Avstand (m)
	<u>Film 1</u> Fargedias EPR 135-36				
	19 din				
7/6	1	Haugen før utgravn.	SSV	125/	8-10
7/6	2	" " "	SSV	125/	5
7/6	3	" " "	NV	125/11	5
7/6	4	" " "	V	125/	10
7/6	5	" " "	N	125/8	8
7/6	6	" " "	Ø	125/8	10
7/6	7	" " "	Ø	125/11	12-15
7/6	8	" m/lysmastgrøft	VSV	125/11	7
7/6	9	Vegetasjon fjernet, måle- system opprettet	NV	125/11	8
7/6	10	" " "	Ø	125/8	6-7
8/6	11	Haugen avtorvet og renset i NØ-kvadranter	S	60/8	5
8/6	12	" " "	V	60/8	5
9/6	13	Østre halvdel avtorvet og renset	V	125/8	6-7
9/6	14	" " "	V	125/8	8
9/6	15	" " "	N	125/8	10
9/6	16	" " "	S	125/8	10
9/6	17	Arbeidsbilde.H.G.Resi, F.Farsund,S.Tjørnvåg	Ø	125/11	7

Fotoliste forts.

Dato	Film/opptak	Motiv	Retning mot	Tid/Blender	Avst. (m)
	<u>Film 1</u> Fargedias EPR 135-36 19 din				
9/6	18	Arbeidsbilde.H.G.Resi, F.Farsund,S.Tjørnvåg	N	125/11	6
10/6	19	N-S-profil	NNV	125/8	6
10/6	20	" "	V	125/8	6
11/6	21	" "	V	125/8	6
11/6	22	" "	SV	125/5,6	6
	<u>Film 2 (Leica 2000)</u> Svart/hvit PX 135-36 22 din.				
7/6	2-4	Haugen før utgravning	SSV		10
7/6	5	" " "	S		10
7/6	6	" " "	NV		4
7/6	7	" " "	Ø		12
7/6	8	" " "	SØ		25
7/6	9	Vegetasjon fjernet, målesy- stem opprettet	NV		8
7/6	10	" " "	Ø		7
8/6	11	NØ-kvadranten avtorvet og opprensket	S		4
8/6	12	" " "	V		4
9/6	13	Ø-lige halvdel avtorvet og opprenset	V		4
9/6	14	" " "	N		10
9/6	15	" " "	SV		10
9/6	16	Ø-lige halvdel nedgravd	N		3
10/6	17	N-S profil	NV		5
10/6	18	" "	NNV		6
10/6	19	" "	NV		5
11/6	20	" "	SV		6

Klungesøyr, gnr. 54, Herøy k., Møre og Romsdal.

Gravningsdagbok fra undersøkelse av mulig gravhaug ved Tjørnvåg
Samvirkeleg 7.-14.6.1982.

Mandag 7.6. Deltakere: Synnøve Nord, Frede Farsund, Heid Gjostein Resi.

Vær: Sol. Vi fotograferte haug og miljø før utgravning.

Beskrivelse av haugen: NNØ-SSV-orientert, noe uregelmessig, ovalt formet haug. Diam: NNØ-SSV: ca. 5 m., ØSØ-VSV: ca. 3,5 m., st.h. ca. 0,75 m. En forsenkning fra midten og i NV-lig retnin Grasbevokst, en busk midt på. Miljø: 10-12 m. NV for Klungesøyrelvas utløp, ca. 4 m. over havet. Direkte opptil fornminnet: Utfyllt masse til parkeringsplass for Tjørnvåg samvirkeleg. Inntil 1 m. fra haugen langs Ø-siden av den en grøft til lysma Direkte inntil haugen i S er det nå plassert tre store oljetanker.

Vi fjernet vegetasjon og la ut målesystem, nivellerte (plan 1). Ivar Klungesøyr kom på besøk. Viste fotos fra begynnelsen av århundret av dette samme området omtrent. Snakket om at en lutheransk prest var blitt gravlagt her: Jens Rasmussen Ålborg (ca. 1700). Denne ble flyttet til Ulstein gamle kirkegård.

Tirsdag 8.6. Deltakere: SN, FF, HGR og Solbjørg Tjørnvåg (frivillig kraft)

Vær: Overskyet. Først torvet vi av NØ-kvadranten. Det kom fram en uregelmessig røys av stein av ujevn størrelse og form.

Steinenes diam. 5-60 cm. Kull ble funnet nær overflaten.

Vi rensket opp over røysa og fotograferte, tegnet (plan 2) og nivellerte. De tre oljetanker ble fjernet i løpet av dagen.

Onsdag 9.6. Deltakere: SN, FF, HGR, ST. (om ettermiddagen). Vær: Sol, vind.

Tegnet resten av NØ-kvadranten ved triangulering. Sjekket at

det som dagen før var tegnet ved tegnegrind passet. God pasning. Nivellerte plan 2 (resten). Oppdaget systematisk

feil i forhold til plan 1. Rettet opp dette. Avtorvet SØ-kvadranten. Funn i haugfyllen: Kull (markert på funnplan).

Bemerket sterkt jernholdig avsetning rundt steiner i haugfyllen.

Torsdag 10.6. Deltakere: SN, FF, HGR, ST. (om etter middagen). Fortsatte ned-

gravningen av Ø-lige halvdel. Grov ned til ca. 90 cm under

haugens høyeste punkt. På dette nivå fantes det mer småstein i haugfyllen. Fotograferte, tegnet, nivellerte.

Fredag 11.6. Deltakere: FF, SN, HGR. Vær: Sol. N=S profilen ble fotografert.

Mandag 14.6. Deltakere: FF, HGR. Vær: Overskyet. Med gravemaskin ble det ytterligere gravet ca. 80 cm ned i Ø-halvdelen og hele V-delen ble gjennomgravet.

Heid Gj. Resi

Fototekst

Gardsnavn KLUNGSØYR

Kommune HERØY

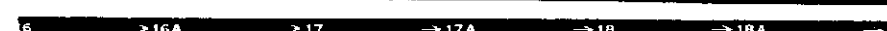
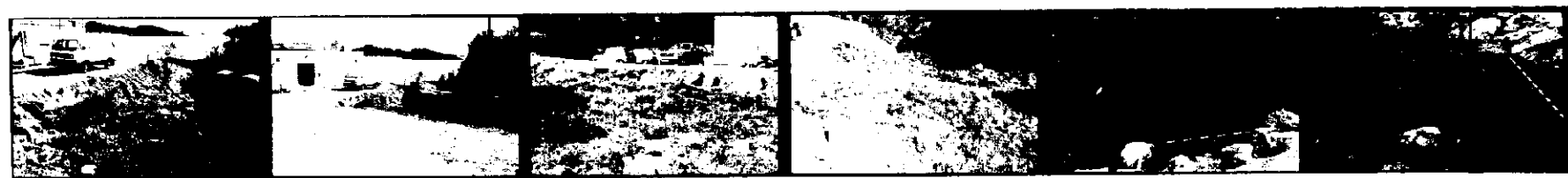
Fylke MØRE OG

Fotograf

ROMSDAL

Film nr. Leica 2000

Innberetning ved HEID GJØSTEIN RESI Dato 4/9-82

Dato	Film/opptak	Motiv	Retning mot
7/6	2-4	Haugen før utgravning	SSV
7/6	5	" " "	S
7/6	6	" " "	NV
7/6	7	" " "	Ø
7/6	8	" " "	SØ
7/6	9	Vegetasjon fjernet, målesystem opprettet	NV
7/6	10	" " "	Ø
8/6	11	NØ-kvadranten avtorvet og opprensket	S
8/6	12	" " "	V
9/6	13	Ø-lige halvdel avtorvet og opprenset	V
9/6	14	" " "	N
9/6	15	" " "	SV
9/6	16	Ø-lige halvdel nedgravd	N
10/6	17	N-S profil	NV
10/6	18	" "	NNV
10/6	19	" "	NV
11/6	20	" "	SV

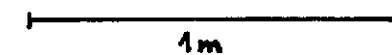
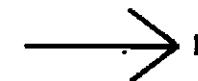
JORDHAUG

KLUNGSÖYR, GNR 54,
HERÖY K., MR.

PL.1 M.1:20 7.6.1982

OVERFLATENIVELLEMENT
AV HAUGEN FØR UTGRAVNING.

Tegning: F. Farsund, s. Nord, H.g. Resi.

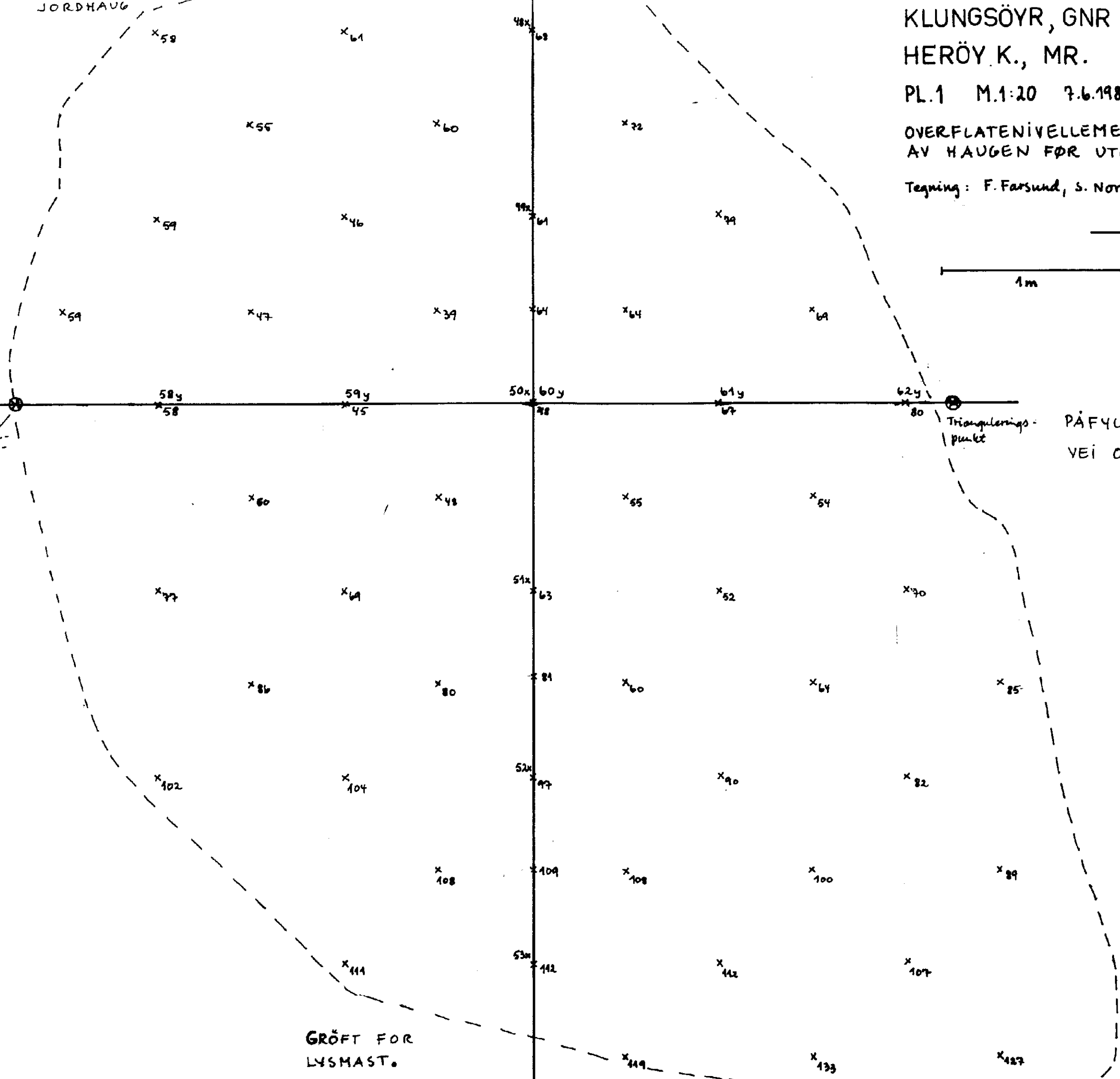

PÅFYLLT MASSE.
OPPBEVARINGS-
PLASS FOR
3 OLJETANKER.

Triangu-
lerings-
punkt

Triangu-
lerings-
punkt

PÅFYLLT MASSE,
VEI OG PARKERINGSPLASS

GRØFT FOR
LYSMAST.

KLUNGSÖYR, GNR. 54,
HERÖY K., MR.

PL.2 M.1:20 8.10.1982

HAUGENS ØSTLIGE HALVDEL
ETTER AVTORVING OG OPPRENSNING.

Tegning: F. Farsund, S. Nord, H.g. Resi.

